

İntihal | Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi.

| This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

ÖĞRENCİ DİSİPLİN HUKUKUNDA ZAMANAŞIMI MÜESSESESİ

PRESCRIPTION IN STUDENT DISCIPLINARY LAW

Dr. Öğr. Üyesi Mahmut Ceylan*

Öğr. Gör. Fatima Kandemir Ergün*

ÖZ

Yükseköğretim kurumlarında bulunan öğrencilerin, disiplin hukuku ile ilgili uyması gereken kuralları düzenleyen 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 54. maddesinde 2023 yılında köklü değişikliğe gidilmiş ve bunun devamında Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır. Çalışmanın konusu doktrinde ihmal edilmiş olan yükseköğretim kurumlarındaki öğrencilere uygulanan disiplin hukukunda zamanaşımı müessesesidir. Çalışmanın konusunun teması olarak nitelendirilebilecek olan zamanaşımı kavramı ise ceza hukuku ile mukayeseli olarak yasamanın iradesi ve yargı kararları özelinde incelenmiştir. Sonuç olarak disiplin hukukuna ait kavramların ceza hukukundan farkları ortaya konulmuştur. Öte yandan disiplin yaptırımlarından birisini teşkil eden öğrenci disiplin yaptırımlarının diğer disiplin yaptırımlarından, öğrencilik statüsünün niteliği gereği ayrılan özellikleri göz önünde bulundurulmak suretiyle öğrenci disiplin yaptırımlarında zamanaşımı müessesesi kritik edilmiştir. Disiplin yaptırımları kurum içi düzen veya meslek içi düzene ilişkindir. Hukuki rejimleri özellikle bu bağlamda şekillenmektedir. Öğrenci disiplin yaptırımları tıpkı kamu görevlileri disiplin yaptırımlarında olduğu gibi kurum içi düzen hakkındadır. Konu incelenirken öğrenci disiplin yaptırımlarının hukuki rejimi de göz önünde bulundurulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Disiplin Yaptırımı, Zamanaşımı, İdari Yaptırım Hukuku, Öğrenci Disiplin Yaptırımı, Öğrencilik Statüsü.

* Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuk Anabilim Dalı

📞 0000-0002-8278-611X ✉️ dr.mahmutceylan@gmail.com

* Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Adalet Programı.

📞 0000-0001-5841-4466 ✉️ fatima.kandemirergun@erdogan.edu.tr

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

This work is licensed under Attribution-NonCommercial 4.0 International.

ABSTRACT

Article 54 of the Higher Education Law No. 2547, which regulates the rules regarding the public disciplinary law of students in higher education institutions, was radically amended in 2023 and the Regulation on Student Discipline in Higher Education Institutions was repealed. The subject of our study is the prescription in public disciplinary law applied to students in higher education institutions, which has been neglected in the doctrine. The concept of prescription, which is the theme of the article, is examined in comparison with criminal law, in terms of legislative will and judicial decisions. As a result, the differences between the concepts of public disciplinary law and criminal law are revealed. On the other hand, considering the characteristics of student nonjudicial punishment, which constitute one of the public nonjudicial punishment, from other public nonjudicial punishment due to the nature of the student status, prescription in student nonjudicial punishment has been examined. Nonjudicial punishments are related to the internal institutional order or professional order. Their legal regime is especially shaped in this context. Student nonjudicial punishment is related to the internal order of the institution, just like the nonjudicial punishment of public officials. While analyzing prescription, the legal regime of student nonjudicial punishment is also taken into consideration.

Keywords: Nonjudicial Punishment, Prescription, Administrative Sanction Law, Student Nonjudicial Punishment, Student Status.

GİRİŞ

Yükseköğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin disiplin hukukuna ilişkin usul ve esasları hakkında yakın zamanda değişiklikler yapılmıştır. Bu konuda yürürlükteki yönetmelik ilga edilmiş ve disiplin hukukuna ilişkin meseleler 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nuna işlenmiştir. Yeni düzenlemede zamanaşımına ilişkin de değişiklik yapılmıştır.

Zamanaşımı kavramı, mevzuatta öngörülmuş olan sürenin geçmesinin delillerin elde edilmesi ile değerlendirilmesine olumsuz etkisi ve sosyal yararın bulunmaması sebebiyle devletin cezalandırma yetkisinden feragat etmesidir. Zamanaşımı, mevzuatta tayin edilmiş olan sürenin sona ermesine hukuk dünyasında bir sonuç bağlanmasıdır. Bu müessese kanun koyucunun kendi cezalandırma yetkisini sınırlandırdığı düzenlemelerdir. Öğrenci disiplin soruşturmalarının zamanaşımı düzenlemesi getirilmesinin nihai hedefi disiplin soruşturmasının en kısa sürede tamamlanarak failin cezalandırılmasıdır. Zira öğrencilik statüsü belirli ve kısa bir süreyi ifade etmektedir. Bu kısa sürede disipline konu işlemin öğrencilik statüsü sırasında uygulanması gerekir.

Zamanaşımı özel hukuk ve kamu hukukunda her bir branşına özgü farklı süre ve uygulamalara tabi kılınmıştır. Çalışmanın temel amacını oluşturan disiplin hukukunda zamanaşımı müessesesi incelenirken ceza hukuku ile disiplin hukuku arasındaki ilişkiden istifade edilmiştir. Bunun temel sebeplerinden birisi disiplin hukukunun ceza hukukundan etkilenmiş olmasıdır.

Çalışmanın temel amacı öğrenci disiplin hukukundaki zamanaşımı uygulamasının incelenmesidir. Çalışmada ilk olarak konuyla bağlantısından dolayı disiplin yaptırımlarının bir türü olan öğrenci disiplin yaptırımlarına değinilecektir. Ardından zamanaşımı kavramının hukuki niteliği analiz edilecektir. Son olarak öğrenci disiplin yaptırımlarında disiplin soruşturma zamanaşımı ve disiplin yaptırım zamanaşımı kavramları ele alınacaktır.

I. KAMU DİSİPLİN YAPTIRIMLARININ BİR TÜRÜ OLARAK ÖĞRENCİ DİSİPLİN YAPTIRIMLARI

Disiplin yaptırımları Türk idare hukuku doktrininde genellikle memura uygulanan disiplin yaptırımları özelinde incelenmiştir. O kadar ki disiplin yaptırımı kavramı tanımlanırken memurlara uygulanan yaptırım olduğu vurgulanmıştır¹. Hâlbuki disiplin yaptırımları sadece memurlara uygulananlardan ibaret değildir. İdare hukukunun statüler hukuku göz önüne alındığından daha bütüncül bir yaklaşımın benimsenmesinde isabet olacaktır.

Disiplin yaptırımı kavramı analitik işleve sahiptir ve mevzuatla getirilmiş bir kavram olmayıp daha çok ortak özellikleri haiz yaptırımlar kategorisini ifade eden doktrinsel bir

¹ Sıddık Sami Onar, *İdare Hukukunun Umumi Esasları C.II*, 3. Basi. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1966, s. 1188; Feyyaz Gölcüklü, "İdari Ceza Hukuku ve Anlamı; İdarenin Cezai Müeyyide Tatbiki", AÜSBFD, C.18 / S.2, (1963), s. 156.

kavramdır². Bu yaptırım işlemleri mahiyeti gereği birer idari işlemdir ve geleceğe etkili sonuç doğururlar³. Disiplin yaptırımlarının amacı kurum veya meslek içi düzeni sağlanmasıdır⁴. Bir diğer deyişle mevzuatta disiplin suçlarının düzenlenme sebebi sınırlı alana ilişkin olan idari düzeni koruma fikridir⁵.

Disiplin yaptırımları statüden kaynaklanan kurum içi veya meslek içi düzenin bozulmasına tepki olarak verilen yaptırımlardır. Kamu kurumu niteliğindeki meslek teşekküllerinin meslek mensuplarına uyguladığı disiplin yaptırımları mesleki düzenin ihlaline tepki iken diğer disiplin yaptırımları ise kurum içi düzenin ihlaline verilen tepkidir⁶. Disiplin yaptırımlarının sınırlı bir alana ilişkin olması diğer idari yaptırımlardan ayrılması hususunda önemli bir kriterdir⁷. Diğer disiplin yaptırımlarını ise statüleri göz önünde bulundurarak öğrenci disiplin yaptırımları, kamu görevlileri disiplin yaptırımları ile mahkûm ve tutuklulara uygulanan disiplin yaptırımları şeklinde tasnif edebiliriz⁸. Çalışmanın konusunu öğrenci disiplin yaptırımları oluşturmaktadır.

Öğrenci disiplin yaptırımlarının kamu görevlileri disiplin yaptırımlarına kıyasla damgalayıcı etkisinin az olduğu dile getirilmiştir⁹. Fakat bu değerlendirme doğru değildir. Sadece öğrencilik statüsünü sonlandıran disiplin yaptırımı değil daha hafif nitelikteki disiplin yaptırımları da öğrenci statüsüne sahip olanlar bakımından bu statü sona erdikten sonra dahi olumsuz neticeler doğurabilir.

Öğrencilik statüsü hayatın olağan akışı içinde kamu görevlisi veya meslek mensubu olmaya kıyasla kısa sürelidir. Azami sürede öğrencilik devam etse bile diğer statülere kıyasla erken sonlanmaktadır. Öğrencilik statüsünün bu özelliği öğrenci disiplin yaptırımlarında zamanaşımı meselesinin ele alınmasında önem arz etmektedir.

II. ZAMANAŞIMI KAVRAMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ

Zamanaşımı, bir eylemin veya işlemin üzerinden belirli bir sürenin geçmesine hukuk düzenin sağlamış olduğu sonuçtur. Hukuk düzeninde belirli olan bu sürenin geçmesi bir hakkın kazanılmasına veya kaybına neden olabilir¹⁰. Esasında zamanaşımı, devletin belirli şartlar gerçekleştiğinde cezalandırma yetkisinden vazgeçtiği bir müessesedir¹¹. Zamanaşımı kavramının düşünsel temelleri özel hukuk alanında bulunmakta olup ceza hukukundaki

² Thierry Tanquerel, “Caractéristiques et limites du droit disciplinaire”, *Le Droit Disciplinaire, Genève/Zürich/Bâle: Schulthess éditions romandes*, 2018, s.18.

³ René Chapus, *Droit Administratif General C.II*. 15. Baskı. Paris: Montchrestien, 2001, s.339.

⁴ Şeref Gözübüyük ve Turgut Tan, *İdare Hukuku C.I*, 7. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2010, s.1016-1017; Ali Ulusoy, *İdari Yaptırımlar*, Ankara: On İki Levha Yayıncılık, 2013, s.149.

⁵ Yücel Oğurlu, “İdari Yaptırımlara Genel Bir Bakış ve İdari Yaptırım-Ceza Yaptırımı Ayrımı”, *EÜHFHD*, C.3 / S.1, (1999), s.145; Gölcüklü, “İdari Ceza Hukuku ve Anlamı; İdarenin Cezai Müeyyide Tatbiki”, s.117.

⁶ Mahmut Ceylan, *İdari Yaptırımların Düzenlenmesinde ve Uygulanmasında Yetki*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021, s.111, 119.

⁷ Tanquerel, “Caractéristiques et limites du droit disciplinaire”, s.10.

⁸ Ceylan, *İdari Yaptırımların Düzenlenmesinde ve Uygulanmasında Yetki*, s.116-121.

⁹ Tanquerel, “Caractéristiques et limites du droit disciplinaire”, s.32.

¹⁰ İbrahim Pınar ve Öner Çalışkan, *Açıklamalı, İçtihatlı Disiplin Suç ve Cezaları & Disiplin Soruşturması*, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020, s. 253.

¹¹ Mehmet Emin Artuk ve Mehmet Emin Alşahin, “Objektif Cezalandırılabilme Şartı ve Zamanaşımı”, *MÜHF-HAD*, C.19 / S.2, (2013), s.30.

zamanaşımı düzenlemesi özel hukuktan ayrılması sonrasında gerçekleşmiştir ve daha sonra ise idari yaptırımlar hukukunda kendine yer bulmuştur¹². Zamanaşımı kavramı ceza hukukuna kıyasla disiplin hukukunda çalışmalara fazla konu olmamıştır. Bu nedenle kavramın niteliği ortaya konulurken ceza hukukundan istifade edilmiştir.

Ceza hukukunda zamanaşımı, kanunda tayin edilen sürelerin sonlanmasıyla devletin cezalandırma yetkisini ortadan kaldırarak, şayet mahkûmiyet kararı verilmişse cezanın infazına engel olan durumdur¹³. Suç işlenmesinden başlayarak belli bir sürenin geçmesi hâlinde failin cezalandırılmasında veya cezanın infazında toplumsal bir yarar görülmeyebilir. Başka bir ifadeyle devlet cezalandırma hakkından vazgeçerek fail ve infaz ilişkisine bir son verebilir. Suçun işlenmesinden mahkûmiyet kararının kesinleşinceye kadar geçen süre dava zamanaşımı, mahkûmiyetin kesinleşmesinden infaza kadar geçen süre ise ceza zamanaşımı ile bağlantılıdır¹⁴.

Devlet cezalandırma yetkisini kullanırken suçlular hakkında soruşturma ve kovuşturma yapar, verilen cezanın infazını gerçekleştirir. Ceza verme yetkisinin kullanılmaması cezalandırma hakkını düşürmez. Devlet belirli sürenin geçmesini hâlinde cezalandırma yetkisini kullanmakta bir yarar görmeyebilir. Cezalandırma yetkisinden vazgeçme işlenen suç için belirli bir sürenin geçmesi hâlinde fail hakkında yargılama yapmamak veya kesinleşmiş cezaların infazın gerçekleştirmek şeklinde uygulanmaktadır. Devletin cezalandırma yetkisinden hiçbir surette vazgeçemeyeceğini söylemek isabetli olmaz; kanun koyucu bazı durumlarda bu vazgeçmeyi düzenleyebilir ve zamanaşımı bunlardan birisidir¹⁵. Ceza hukukunda dava ve ceza zamanaşımı düzenlenmiştir. Dava zamanaşımı, suça ilişkin kovuşturma yapılmasını engellerken ceza zamanaşımı kesinleşmiş cezanın infazını engeller¹⁶. Ceza hukukunda dava zamanaşımı, belirli suçlar nedeniyle dava açılmamasını ve açılmış davaya devam edilmemesini sağlar¹⁷. Ceza zamanaşımı ise kanun koyucunun mahkûmiyet kararının kesinleşmiş olduğu tarihten itibaren belirli bir süre geçmesi neticesinde mahkûm olunan cezanın infaz edilmesinden vazgeçmesidir¹⁸.

Kanun koyucunun zamanaşımını düzenlemesinin nedeni geçen zamanda sosyal faydanın azalması, delillerin bozulması veya yok olması nedeniyle hükmün doğruluğunun şüpheye düşmesi fikrine dayandırılmaktadır¹⁹. Suçun işlenmesi sonrasında devletin vereceği ceza, sürenin geçmesiyle birlikte işlevsiz hâle geleceği inancı zamanaşımının düzenlenme esasını oluşturmaktadır²⁰. Temelde zamanaşımı soruşturma ve cezalandırmanın yapılabilmesi için

¹² Fahri Gökçen Taner, *Ceza Hukukunda Zamanaşımı*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2008, s. 21.

¹³ “Zamanaşımı yasa da yazılı sürelerin geçmesi ile devletin cezalandırma hakkını düşüren, kamu davası açılmamış ise açılmasına, açılmış ise takibine, mahkûmiyet hükmü verilmiş ise cezanın infazına engel olan bir haldir.” Bkz. Yargıtay CGK, E.2002/3-252, K.2002/388, 12.11.2002, Kazancı İçtihat Bankası, (erişim: 28.03.2024).

¹⁴ Kayıhan İçel, *Ceza Hukuku Genel Hükümler II, Suçun Yapısal Unsurları-Özel Görünüş Biçimleri ve Yaptırımlar*, İstanbul: Beta Basım Yayım, 2013, s. 446-447.

¹⁵ Artuk ve Alşahin, “Objektif Cezalandırılabilirlik Şartı ve Zamanaşımı”, s.30.

¹⁶ Mahmut Koca ve İlhan Üzülmüş, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 16. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 2023, s. 750-751.

¹⁷ Timur Demirbaş, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 18. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 786.

¹⁸ İzzet Özgenç, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 19. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 1090.

¹⁹ Abdulkadir Certel, *Ceza Hukukunda Zamanaşımı*, Ankara: Seçkin Yayıncılık 2008, s. 21-22.

²⁰ Oğuz Yurtkullu, “Türk Ceza Hukukunda Dava ve Ceza Zamanaşımı”, Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014, s. 3.

sosyal bir yararın görülmemesine dayanır²¹. Zamanaşımı kanun koyucunun izlediği yaptırım politikasının bir ürünü olarak mevzuatta yer almaktadır.

Modernitede zamaşımanın temeli hukuk güvenliğinin sağlanmasıdır²². Hukuk güvenliğinin sağlanabilmesi için normların muhatapları bakımın anlaşılabilir olması ve kişilerin kendilerini hukuki olarak güvende hissetmeleri gerekir²³. Hukuki güvenlik ilkesinin kurucu unsurları hukuk normlarının genel ve öngörülebilir olmalarıdır²⁴. Ceza davalarının açılmasında zamaşımayı sürelerinin düzenlenmemesi ilgi kişinin süresiz dava tehdidi altında bırakacağından hukuki güvenlik ilkesini ihlal etmektedir²⁵. Nitekim Anayasa Mahkemesi bir kararında ceza hukukunda ve disiplin hukukunda zamaşımasının kişilerin uzun süre ceza tehdidi altında kalmasını engelleyen özelliğine dikkat çekmiştir²⁶. Zamaşımayı müessesesinin en önemli gerekçelerinden birisi budur.

Yaptırım açısından zamaşımayı kurumu fail lehine bir uygulamadır. Zamaşımasında idari yaptırımın, muhatabı koruyan da bir yönünün bulunması gerekir. Soruşturmacı zamanın geçmesine bağlanan hüküm ve sonuçları göz önünde bulundurmalıdır²⁷.

Disiplin hukukundaki zamaşımayı sürelerinin ceza hukukundakine oranla kısa konulmasının nedeni, devletin ceza muhakemesinin uzun süreceğini kabul etmesinden kaynaklanmaktadır²⁸. Zamaşımayı sürelerinin uzun olması makul sürede yargılama hakkının ihlali olduğu kabul edilmektedir²⁹. Zamaşımayı yaptırım gücü elinde olanın daha hızlı ve pratik şekilde adaleti tesis etmesi amacıyla zorlamak için getirilmiştir. Ayrıca yaptırım uygulayıcısına hukuk devletinin gereklerine ve kamu hizmeti sağlamaya hizmet etmesi zorunluluğunu ifade etmektedir³⁰. Zamaşımanın konulma gerekçesi ne olursa olsun zamaşımayı süreleri ne uzun ne de kısa olmadan makul şekilde belirlenmiş olmalıdır³¹.

²¹ Veli Özer Özbek vd., *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 14. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 757; Demirbaş, *Ceza Hukuku*, s. 782.

²² Ayşe Nur Özdemir, "İdari Yaptırımlarda Zamaşıma", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021, s. 36.

²³ Tuğrul Katoğlu, "Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Bakımından Hukuki Güvenlik İlkesi", *Kamu Hukukçuları Platformu, Hukuk Güvenliği*, Ankara: TBB Yayınları, 2015, s. 143; Mehpere Çaptuğ, "Hukuk Güvenliği İlkesinin Kavramsal Gelişimi", *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Y.9 / S.17, (2021), s.139.

²⁴ Selda Çağlar, *Hukuk Devletin Hukuki Belirlilik İlkesi Üzerinden Değerlendirilmesi*, İstanbul: Beta Basım Yayım, 2013, s. 187; Katoğlu, "Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Bakımından Hukuki Güvenlik İlkesi", s. 143.

²⁵ Katoğlu, "Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Bakımından Hukuki Güvenlik İlkesi", s. 157.

²⁶ "Ceza hukukunda olduğu gibi disiplin hukukunda da idarenin cezalandırma yetkisinin kullanılması belirli sürelerle sınırlandırılmıştır. Kanun'da öngörülen sürelerin geçmesiyle ilgililer hakkında disiplin soruşturması açılması ya da disiplin cezası verilmesi imkânı ortadan kalkmaktadır. Bu bakımdan disiplin hukukunda zamaşıma, belirli bir süre geçtikten sonra disiplin cezası verilmesinde kamu yararı bulunmadığı ve kamu görevlilerinin süresiz olarak ceza tehdidiyle karşı karşıya kalmaması için getirilen hukuki bir güvencedir." Bkz. Anayasa Mahkemesi, E. 2017/33, K.2019/20, 10.04.2019, RG Tarih-Sayı: 17.07.2019-30834.

²⁷ Özdemir, "İdari Yaptırımlarda Zamaşıma", s. 179–180.

²⁸ Özdemir, "İdari Yaptırımlarda Zamaşıma", s. 134.

²⁹ Zeki Hafizoğulları ve Muharrem Özen, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 14. Baskı, Ankara: US-A Yayıncılık, 2023, s. 451.

³⁰ Özdemir, "İdari Yaptırımlarda Zamaşıma", s. 142–143..

³¹ Özbek vd., s. 758.

Suçun işlenmesi üzerinden belirli sürenin geçmesinden sonra verilecek olan cezaların beklenen etkiyi oluşturmayacağı gerekçesiyle ceza hukukunda zamanaşımı düzenlenmiştir. Geçen zaman soruşturmadan veya cezalandırmadan beklenen tesirini ortadan kaldıracığından disiplin hukukunda da zamanaşımı benzer bir amaçla düzenlenmiştir³².

Zamanaşımının hukuki niteliği doktrinde tartışmalı olup bu hususta manevi ceza görüşü, uslanma görüşü, unutmaya görüşü, delillerin kaybolması görüşü, psikolojik değişme görüşü, sosyal yarar görüşü ve karma görüş bulunmaktadır³³. Ayrıca zamanaşımını ceza muhakemesi hukukuna ait müessese olarak kabul eden görüşün yanı sıra, maddi ceza hukukuna ait bir müessese olarak kabul eden görüş olduğu gibi hem ceza muhakemesi hukuku hem de maddi ceza hukukunun müessesesi olarak kabul eden görüş de bulunmaktadır³⁴. Muhakeme hukukunu geniş anlamı ile ele almak gerekir. Bu durumda ceza muhakemesi hukuku, muhakeme hukukunun bir şubesi olmaktadır ve hatta disiplin soruşturması sürecindeki idari aşamadaki muhakemeyi de bu kapsamda değerlendirebiliriz. Bu hâlde zamanaşımının hem maddi hukuk ve hem de muhakeme hukukuna ilişkin düzenlemeler içerdiğini söylemek mümkündür. Zamanaşımı idarenin elinden cezalandırma yetkisini almakla maddi, fakat yaptırım konusu fiili kendiliğinden ortadan kaldırmadığı için muhakeme hukukuna ilişkin bir uygulamadır.

III. ÖĞRENCİ DİSİPLİN HUKUKUNDA ZAMANAŞIMI

Yükseköğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin disiplin hukukuna ilişkin usul ve esasları 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 54. maddesinde düzenlenmiştir. 2547 sayılı Kanun'da 09.02.2023 tarih ve 32099 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanıp yürürlüğe girmiş olan 02.02.2023 tarih ve 7437 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile öğrenci disiplin hukukuna ilişkin önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu düzenlemeye binaen Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının 11.03.2023 tarih ve 32129 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan yönetmelikle 18.08.2012 tarih ve 28388 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış olan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliğini yürürlükten kaldırmıştır. Yeni düzenlemede zamanaşımına ilişkin de değişiklik yapılmıştır.

Her statünün farklı özellikleri olabileceğinden zamanaşımı kavramının öğrenci disiplin yaptırımlarının genel özellikleri göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi gerekmektedir. Disiplin yaptırımları statü ilişkisinin bir sonucudur. Memur, öğrenci yahut meslek mensubu statülerine sahip olanların kurum içi veya meslek içi düzene uygun davranması gerekir ve buna aykırılık durumunda idare tepki olarak disiplin yaptırımını uygulama yetkisini haizdir³⁵. Serbest

³² Yılmaz Günel, "Disiplin Cezaları", *AÜSBFD*, C.13 / S.2, (1958), s. 190, 205.

³³ Bu konular hakkında bilgi için bkz. Demirbaş, *Ceza Hukuku*, s. 784; Sulhi Dönmezer vd., *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Cilt III*, 14. Baskı, İstanbul: Der Yayınları, 2020, s. 428–431; Taner, *Ceza Hukukunda Zamanaşımı*, 34–41; Berrin Akbulut, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 7. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020, s. 1076–1077; Turan Yıldırım, "İdari Cezalarda Zamanaşımı", *İHİD*, S.22, (2023), s. 28–29.

³⁴ Bu konu hakkında bkz. Dönmezer, *Ceza Hukuku Cilt III*, s. 431–433; İçel, *Ceza Hukuku Genel Hükümler II*, 448; Akbulut, *Ceza Hukuku*, s. 1077–1078; Demirbaş, *Ceza Hukuku*, s. 785–786; Taner, *Ceza Hukukunda Zamanaşımı*, s. 30–33; Kayıhan İçel vd., *Yaptırım Teorisi Genel Esaslar-Yaptırım Türleri-Cezaların Saptanması-Cezanın Düşmesi-Cezalara Seçenek Olan Kurumlar*, 2. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayım, 2002, s. 338.

³⁵ İl Han Özyay, *İdari Yaptırımlar – Kuramsal Bir Deneme*, İstanbul: Özdem Kardeşler Matbaacılık, 1985, s. 43.

meslek icra etmekte olan meslek mensuplarına kamu kurumu niteliğinde meslek teşekkülleri tarafından uygulanan disiplin yaptırımları mesleki düzene ilişkin olup diğer disiplin yaptırımları ise kurum içi düzene ilişkindir³⁶.

Toplum düzeni ile ilgili olan ceza yaptırımları, idarenin faaliyetlerinin sağlıklı işlemine tek başına yetmeyeceğinden bu amaca hizmet etmesi için ceza yaptırımlarının yanı sıra disiplin yaptırımlarına da ihtiyaç bulunmaktadır³⁷. Disiplin yaptırımlarını diğer yaptırımlardan farklı kılan husus korunan hukuki yarardır³⁸. Ceza yaptırımlarından ve bunun yanı sıra diğer idari yaptırımlarından farklı olarak disiplin yaptırımları daha spesifik bir alan olan kurum içi ve meslek için düzenin korunması hakkındadır³⁹.

Zamanaşımı hak düşürücü nitelikte olduğundan sürenin ne zaman başlayıp biteceğinin açıkça mevzuatta belirtilmesi gerekmektedir⁴⁰. Disiplin hukukunda kanunda belirtilen sürelerin geçmesiyle soruşturma yapma veya yaptırım uygulama yetkisi ortadan kalkmaktadır. Öğrenci disiplin hukukunda öğrencilikte geçen sürenin kısalığı da dikkate alındığında soruşturmaya konu eylem hakkında soruşturma açılması, tamamlanması ve ceza verilmesi gerekir. Aksi hâlde ceza verme hakkı zamaşaşımına uğrayacaktır⁴¹. Disiplin yaptırımlarında zamaşaşımı müessesesinin var olma nedeni yaptırım uygulama yetkisi elinde bulunan idarenin, zamanında ve etkin soruşturma sonucunda hukuka aykırı fiile son vererek fiil ile disiplin yaptırımı arasındaki bağ kopmadan hızla karar vermesinin sağlanmasıdır; zira zamaşaşımı idarenin yaptırım uygulama yetkisini elinden alan bir düzenleme olduğundan idarenin hukuk devleti gereklerine uygun davranmaya zorlamasına hizmet etmektedir⁴².

Anayasa Mahkemesi'ne göre belli bir süre sonunda disiplin yaptırımı uygulanmasında kamu yararı bulunmamaktadır ve zamaşaşımı yaptırım tehdidini ortadan kaldıran bir hukuki güvencedir⁴³. Bu yönde açık kanun hükmü yoksa zamaşaşımının olmadığını kabul etmek gerekir⁴⁴. Anayasa Mahkemesi bir başka kararında disiplin hukukunda zamaşaşımının ceza ve

³⁶ Ceylan, *İdari Yaptırımların Düzenlenmesinde ve Uygulanmasında Yetki*, s.111, 119.

³⁷ Turhan Tufan Yüce, "Ceza Hukuku İlkelerinin Disiplin Ceza Hukukunda Geçerliliği Sorunu ve Danıştay Kararlarının Bu Açıdan Tahlihi", *DD*, C.24 / S. 88, (1994), s. 5.

³⁸ Onur Karahanoğulları, "Memur Disiplin Hukuku'nun Niteliği ve İlkeleri", *Çağdaş Yerel Yönetimler*, C.8 / S.3, (1999), s. 56, 76.

³⁹ Ceylan, *İdari Yaptırımların Düzenlenmesinde ve Uygulanmasında Yetki*, s.111.

⁴⁰ Engin Saygın, "Devlet Memurları Kanunu ile 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunundaki Disiplin Hukukuna İlişkin Süreler", *TAAD*, C.15 / S.58, (2024), s.170.

⁴¹ Pınar ve Çalışkan, *Disiplin Suç ve Cezaları*, s. 253.

⁴² Özdemir, "İdari Yaptırımlarda Zamaşaşımı", s. 142–143.

⁴³ "(D)isiplin hukukunda zamaşaşımı, belirli bir süre geçtikten sonra disiplin cezası verilmesinde kamu yararı bulunmadığı ve kamu görevlilerinin süresiz olarak ceza tehdidiyle karşı karşıya kalmaması için getirilen hukuki bir güvencedir." Bkz. Anayasa Mahkemesi, E.2023/5, K.2023/45, 09.03.2023, RG Tarih-Sayı: 20.06.2023-32227.

⁴⁴ Fransa'da kanunda açık düzenleme bulunmadığından bahisle kamu görevlileri disiplin soruşturmasında zamaşaşımı olmadığı dile getirilmiş, yargının aksi yönde kararları olsa da Conseil d'État'nın da zamaşaşımının olmadığı yönünde tutum sergilediğine dikkat çekilmiştir. Conseil d'État'nın bu içtihadı 2016 yılında kanunda yapılan değişiklik neticesinde ortadan kaldırılmış ve zamaşaşımı öngörülmüştür. Bkz. Yves Gaudement, *Droit Administrative*, 23. Baskı, Paris: LGDJ, 2020, s. 508-509.

soruşturma zamaşımı olarak ikiye ayrıldığını belirttikten sonra bu kavramları açıklamıştır⁴⁵. Nitekim 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda öğrenciler hakkında iki tür zamaşımı süresi belirlenmiştir. Bunlar disiplin soruşturma ve disiplin yaptırım zamaşımıdır.

Kamu personellerine uygulanacak disiplin yaptırımlarında zamaşımı sürelerinin kısa olduğu ve birçok hukuka aykırılığın müeyyidesiz kalabileceğine dikkat çekilmiştir⁴⁶. Öğrenci disiplin hukukunda zamaşımı sürelerinin uzunluğu kamu personeli hukukundaki zamaşımı sürelerinden farklılık arz edebilir. Öğrenci statüsü göz önüne alındığında süreler makul olarak değerlendirilebilir. Zira yükseköğretim kurumundan uzaklaştırma cezasını gerektiren bir fiilin işlenmesi durumunda uzun süreli mesela üç yıllık disiplin soruşturma zamaşımı ve beş yıllık disiplin yaptırım zamaşımı kanunda öngörülmuş olsaydı öğrenci mezun olduktan sonra veya herhangi bir şekilde ilişkisi kesildikten sonra disiplin yaptırımına muhatap olabilecekti. Fakat bu durumda yaptırım amacına ulaşmış olmayacaktı. Dolayısıyla öğrenci statüsünün kısa süreli olması sebebiyle zamaşımı sürelerinin buna koşut olarak kısa süreli olması gereklidir.

A. DİSİPLİN SORUŞTURMA ZAMANAŞIMI

Disiplin soruşturma zamaşımı hem idarenin soruşturma başlatması hem de soruşturmasının devamında belirli sürede karar vermesi için getirilmiş bir düzenlemedir⁴⁷. Disiplin soruşturma zamaşımı niteliği itibariyle ceza hukukundaki dava zamaşımına benzerliği, ceza hukukundaki dava zamaşımının varlığına ilişkin tartışmaları beraberinde getirmektedir.

Disiplin hukukunda soruşturma zamaşımı müessesinin olması hukuka aykırı muamelede bulunan kimsenin cezalandırılmaması ve hukuka aykırı davranışı nedeniyle yaptırma muhatap olamaması sebebiyle eleştirilebilir. Fakat kişinin sürekli yaptırım tehdidi altında kalmaması için zamaşımı müessesesinin gerekli olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

1. Disiplin Soruşturma Zamaşımı Kavramı ve Kapsamı

Disiplin soruşturma zamaşımı, 2547 sayılı Kanun'un 54/4-b maddesinde düzenlenmiştir. Hükme göre disiplin suçu niteliğinde olan fiilleri gerçekleştiren öğrencilere, bu fiillerinin işlendiğinin soruşturmayı açma hususunda yetkilendirilmiş amirler tarafından öğrenildiği tarih itibariyle; "*kınama, yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma cezalarında bir ay içinde; yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl için*

⁴⁵ "(D)isiplin hukukunda soruşturma zamaşımı ve ceza zamaşımı olmak üzere iki tür zamaşımı söz konusudur. Disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve hâllerin işlendiğinin öğrenildiği tarihten itibaren kanunda belirtilen sürenin geçmesi nedeniyle disiplin soruşturması açılmasını engelleyen zamaşımına soruşturma zamaşımı, fiilin işlendiği tarihten itibaren kanuni süresi içinde soruşturma açılmakla birlikte ceza verilebilmesi için kanunda öngörülen sürenin geçirilmesiyle disiplin cezası verilmesini engelleyen zamaşımına ise ceza zamaşımı denilmektedir. Kamu düzenine ilişkin olan bu sürelerin idari makamlar ve yargı mercileri tarafından resen gözetilmesi zorunludur." Bkz. Anayasa Mahkemesi, E. 2017/33, K.2019/20, 10.04.2019, RG Tarih-Sayı: 17.07.2019-30834.

⁴⁶ Yıldırım, "İdari Cezalarda Zamaşımı", s. 33.

⁴⁷ Mustafa Özen, *İdari Ceza Hukuku*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2013, s. 143.

uzaklaştırma ile yükseköğretim kurumundan çıkarma cezalarında üç ay içinde, disiplin soruşturmasına başlanmadığı takdirde, disiplin cezası verme yetkisi zamaşımına uğrar.”

Disiplin soruşturma zamaşımı yukarıda değinilen hükme göre disiplin yaptırımını gerektiren eylemin işlendiğinin soruşturmayı açma hususunda yetkilendirilmiş amirler tarafından öğrenildiği tarihten itibaren başlamaktadır. Soruşturmaya konu suçun hangi tarihte işlendiği sabit ise disiplin soruşturma zamaşımı bu tarihten itibaren başlayacaktır. Aksi hâlde disiplin soruşturma zamaşımı öğrenme tarihinden itibaren başlayacaktır. Danıştay kararlarında öğrenme tarihi, şikâyet veya ihbar dilekçesinin evrak kaydına alındığı tarih⁴⁸, disiplin soruşturma zamaşımının başlama tarihi olarak kabul edilmektedir⁴⁹.

Kanun açıkça eylemin öğrenildiği tarihten itibaren sürenin işleyeceğini yazmasına rağmen doktrinde “fil ve failin öğrenildiği tarih”in referans alınması gerektiği savunulmuştur. Gerekece olarak sonradan öğrenilen failin yaptırımsız kalmasının önüne geçmek olduğu ifade edilmiştir⁵⁰. Fakat disiplin yaptırımlarının amacı birini cezalandırmaktan ziyade bozulan kurum içi veya meslek içi düzeni korumak olduğundan fail değil failin öğrenilmesi önemlidir⁵¹. Ayrıca aksi yönde yapılan yorum kanun açık lafzına da aykırılık teşkil edecektir. Öte yandan

⁴⁸ “Dava ve temyiz dosyasının incelenmesinden bir yıl süreyle kademe ilerlemesinin durdurulması cezasıyla cezalandırıldığı belirtilen hakaret suçunun 17.5.1987 de işlendiği ve hakarete uğrayan tarafından 18.5.1987 tarihli dilekçe ild ilçe millî eğitim müdürlüğüne başvurulduğu, dolayısıyla disiplin amiri durumunda olan millî eğitim müdürünün, disiplin suçu işlendiğini bu tarihte öğrendiği, bir aylık soruşturma zamaşımı geçirilerek ... Kaymakamlığının 26.6.1987 gün ve 1-316 sayılı görevlendirme yazısı ile muhakkik tayin edildiği anlaşılmaktadır. Söz konusu görevlendirme yazısının tarihi daktilo ve el yazısı ile 14.6.1987 olarak düzeltilmiş ise de, 14.6.1987 günü mesai günü olmayan pazar gününe tekabül ettiğinden bu düzeltmeye itibar etme olanağı bulunmamaktadır.” Bkz. Danıştay 10.D., E.1988/2495, K.1991/1002, 20.03.1991, Kazancı İçtihat Bankası, (erişim: 28.03.2024).

“Dosyanın incelenmesinden; davacının maiyetinde görevli bulunan ve 657 Sayılı Kanunun 4/C maddesi kapsamında geçici personel statüsünde çalışan bir anketöre 29.6.2010 tarihinde iş arkadaşlarının yanında küçük düşürücü ve aşağılayıcı sözler söylediği iddiasıyla ilgili olarak olayın aynı gün şikâyetçi anketör tarafından davacının disiplin amiri olan grup sorumlusuna intikal ettirildiği ve şikâyet dilekçesinin aynı gün Erzurum Bölge Müdürlüğü kaydına girdiği, böylece disiplin cezasına konu failin davacının disiplin amirince öğrenildiği, disiplin amirince bu fail sebebiyle davacı hakkında tesis edilen 20.7.2010 gün ve 1153 Sayılı işleme davacıya disiplin cezası mahiyetinde olmamak üzere davranışlarında daha dikkatli olması yönünde uyarı yazısı yazıldığı, şikâyetçinin bu defa 13.8.2010 tarihinde Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı'na hitaben şikâyet dilekçesi yazması üzerine Başkanlıktan gelen 18.8.2010 gün ve 1068 Sayılı yazı üzerine davacı hakkında disiplin soruşturması başlatıldığı anlaşılmaktadır. Uyuşmazlıkta; davacının disiplin cezasına konu failinin disiplin amirince 29.6.2010 tarihinde öğrenildiği ve 18.8.2010 gün ve 1068 Sayılı Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı yazısı sonrasında disiplin soruşturması başlatıldığı, böylece 657 Sayılı Kanunun 127. maddesinde öngörülen 1 aylık zamaşımı süresinin geçirilmiş olduğu görülmektedir.” Bkz. Danıştay 12.D., E.2011/6930, K.2012/1639, 21.03.2012, Kazancı İçtihat Bankası, (erişim: 29.03.2024).

⁴⁹ Danıştay 12.D., E.2011/6930, K.2012/1639, 21.03.2012; Danıştay 12.D., E.2011/10393, K.2012/1909, 03.04.2012; Egemen Karaca, *Üniversitelerde Disiplin Rejimi*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2019, s. 231; Hakaret suçunda öğrenme tarihi idarenin dilekçe ile başvurulduğu tarihtir. Danıştay 1.D., E.1988/2495, K.1991/1002, 20.03.1991; Bahattin Duman, *Yükseköğretim Ceza ve Disiplin Soruşturması: Yönetici, Personel, Öğrenci*, 8. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 425; Danıştay 8.D., E.1994/5407, K.1995/3505 09.11.1995; Pınar ve Çalışkan, *Disiplin Suç ve Cezaları*, s. 255.

⁵⁰ Zehreddin Arslan ve Halil Altındağ, *Memurların Disiplin ve Ceza Soruşturması - 2547 Sayılı Kanun Kapsamında Çalışanların Disiplin ve Ceza Soruşturması Dahil*, 5. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023, s. 121.

⁵¹ Saygın, “Devlet Memurları Kanunu ile 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunundaki Disiplin Hukukuna İlişkin Süreler”, s. 167.

belirtmek gerekir ki zamaşaşımının geçirilmesi kamu hizmetinin kötü işlemleri olarak nitelendirilebilir⁵².

Soruşturulan öğrenci açısından disiplin soruşturma zamaşaşımı; ani suçlarda fiilin bütün unsurlarının tamamlanmasıyla, teşebbüs hâlindeki suçlarda teşebbüsün disiplin suçu olarak kabul edilmesi için istenen neticenin gerçekleşmesinin ardından, mütemadi veya müteselsil disiplin suçlarında ise temadi veya teselsülün sonlandığı an itibarıyla, iştirak hâlindeki suçlarda ise iştirak hâlinin tamamlanmasıyla başlamayacağı belirtilmiştir⁵³.

Disiplin soruşturma zamaşaşımı dolan bir fiil hakkında ortada henüz tesis edilmiş bir yaptırım kararı olmadığından hüküm ve sonuçlarının hukuk dünyasında ortaya çıkması mümkün değildir⁵⁴. Ancak zamaşaşımının dolmasına rağmen disiplin yaptırımı verilmesi hâlinde disiplin soruşturma zamaşaşımı sürelerine uyulmaması nedeniyle disiplin yaptırımı zaman bakımından yetkisizlik nedeniyle idari yargı merciiince iptal edilebilecektir⁵⁵.

Disiplin soruşturma açılmasına engel olan durum disiplin soruşturma zamaşaşımının dolmasıdır. Öğrencilere uygulanan disiplin yaptırımlarından birisi yükseköğretim kurumundan uzaklaştırma değildir. Disiplin soruşturma zamaşaşımının öngörülmemiş veya uzun süreli düzenlenmiş olması durumunda öğrenci soruşturma tehdidi altında kalacaktır. Özellikle sınav dönemlerine denk gelecek olan yükseköğretim kurumundan uzaklaştırma cezası öğrencinin öğrencilik süresinin uzamasına sebebiyet verecektir. Dolayısıyla öğrenci açısından hukuki kesinliğin oluşmasında hukuki yarar bulunmaktadır.

2. Disiplin Soruşturma Zamaşaşımının Durması ve Kesilmesi

Disiplin hukukunda soruşturma zamaşaşımının durması ve kesilmesine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Öğrenci disiplin soruşturması niteliği gereği kısa sürede bitirilmesi amaçlanacak şekilde düzenlenmiştir. Kişi iptal davası açmadan önce 2547 sayılı İdari Yargılama Usul Kanunu'nun (İYUK) 11. maddesi uyarınca işlemi tesis eden makamın üst makamından işlemin geri alınmasını, değiştirilmesini veya yeni bir işlem tesis edilmesini talep edebilir. İdari istikrar ilkesinin sonucu olarak ilgililer idari işlem nedeniyle dava açmaması hâlinde işlem kesinleşir ve ilgili hukuka aykırı işlemin sonuçlarına katlanmak zorunda kalmaktadır⁵⁶. Kişi disiplin yaptırımına karşı iptal davası açma süresinin kaçırması hâlinde işlem yapay bir sıhhat kazanmaktadır ve belirli bir zamanın geçirilmiş olmasının hukuka aykırılığı ortadan kaldırdığı söylenemeyecek olsa da süreler uyulmaması hâlinde kişi hukuki korumadan yararlanamayacaktır⁵⁷. Çünkü hukukta süreler hukuki güven ve istikrar ilkelerinin gerçekleşmesinin sağlanmasına hizmet etmektedir.

⁵² Enver Kaşlı, "Kamu Denetçiliği Kurumu Tarafından Disiplin Cezalarının Denetimi", *Ombudsman Akademik*, Y. 8 / S. 15, (2021), s.151.

⁵³ Duman, *Yükseköğretim Ceza ve Disiplin Soruşturması*, s. 425.

⁵⁴ Özdemir, "İdari Yaptırımlarda Zamaşaşımı", s. 148.

⁵⁵ Volkan Çakmak, "Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Suç ve Cezaları", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012, s. 75.

⁵⁶ Özdemir, "İdari Yaptırımlarda Zamaşaşımı", s. 149-150.

⁵⁷ Turgut Tan, "İdari İşlemin Geri Alınması", *AÜSBFD*, C.25 / S.02, (1970), s. 271, 272.

Zamanaşımının durması, kanunda açıkça yazılı nedenlerin gerçekleşmesi durumunda bu engel ortadan kalkana kadar zamanaşımının işlememesidir. Engelin ortadan kalkmasının ardından ise durmuş olan süre kaldığı yerden devam eder⁵⁸. Burada vurgulanması gereken zamanaşımının durması müessesinin sadece kanunda belirtilen hâllerde işletilebileceğidir.

2547 sayılı Kanun'da zamanaşımının durması veya kesilmesine ilişkin bir düzenlemenin bulunmamasının kanun koyucunun tercihi olduğunu söylemek gerekir. Bir diğer ifadeyle bu meselelerin kanunda düzenlenmesinin unutulduğu fikri akla gelse de bu isabetli bir çıkarım olmayacaktır. Bu hususta kanun boşluğu olduğunu söylemek isabetli olmaz. Kanun boşluğu yapılması zorunlu olan düzenlemenin yapılmamasını ifade eder⁵⁹. Hukukta boşluk, her zaman düzenlenmesi gerekirken hukuk düzeninin kendi normatif düzenine aykırı olarak ilgili konuyu düzenlememesi anlamına gelmez⁶⁰. Dolayısıyla pozitif hukuktaki düzenlenmeme durumu her durumda boşluk olarak nitelendirilemez⁶¹. Zamanaşımı gibi hukuki güvenlik ve belirlilik ilkeleri ile bağlantılı olan⁶² bir müesese ile ilgili olarak boşluk olduğunu söylemek isabetli olmaz. Şayet kanun koyucu bu konuda düzenleme yapmadıysa bunu bilinçli bir tercih olduğunu kabul etmek gerekir.

Kanun koyucu zamanaşımının kesilmesi ve durmasının söz konusu olmayacağını açık bir şekilde düzenleyebilirdi. Fakat bu yönde hiçbir bir düzenlemenin olmaması yine aynı neticeyi doğurmaktadır. Öğrencilik statüsü geçici ve kısadır. Zamanaşımının durmasından ziyade kesilmesi yönünde kuralların getirilmesi bir öğrencinin bu statüde geçecek süreden daha fazla süreye sahip zamanaşımına uğrama müddetinin ortaya çıkmasına sebep olabilir. Örneğin mezun olan bir öğrencinin geçmişteki statüsüne bağlı disiplin soruşturması geçirmesi mümkün olabilir. Yukarıda zamanaşımı kavramı izah edilirken kişilerin yaptırım tehdidi altında kalmasının engellenmesi amacı taşıdığına değinildi⁶³. Dolayısıyla öğrenci disiplin yaptırımlarında zamanaşımının durması ve özellikle kesilmesinin kabul edilmesi bu amaca uygun olmayacaktır. Kanun koyucunun öğrenci disiplin yaptırımlarında zamanaşımının durması veya kesilmesi yönünde irade ortaya koymamış olmasının bilinçli bir tercih olduğunu ve hukuki kesinliğin murat edildiğini söylemek yanlış olmayacaktır⁶⁴. Öte yandan yargı kararıyla kanunda olmayan bu hususun vücut bulması temel hak ve özgürlüklerin de kısıtlanması anlamına gelir ve Anayasa'nın 13. maddesi gereğince temel hak ve özgürlükler yalnızca kanunla sınırlandırılabilir⁶⁵.

⁵⁸ Özbek vd., s. 770.

⁵⁹ Çiğdem Kırcı, "Örtülü (Gizli) Boşluk ve Bu Boşluğun Doldurulması Yöntemi Olarak Amaca Uygun Sınırlama (Teleologische Reduktion)", *AÜHF*, C.50 / S.1, (2001), s.91

⁶⁰ Sururi Aktaş, "Pozitif Hukukta Boşluk Kavramı", *EÜHF*, C.14 / S.1-2, (2010), s.10.

⁶¹ Aktaş, "Pozitif Hukukta Boşluk Kavramı", s.10.

⁶² Ayşe Nur Özdemir, "İdari Yaptırımlarda Zamanaşımı", s.36.

⁶³ Anayasa Mahkemesi, E.2023/5, K.2023/45, 09.03.2023, RG Tarih-Sayı: 20.06.2023-32227.

⁶⁴ Benzer yönde bkz. Yıldırım, "İdari Cezalarda Zamanaşımı", s. 44.

⁶⁵ Benzer yönde bkz. Yıldırım, "İdari Cezalarda Zamanaşımı", s. 44.

B. DİSİPLİN YAPTIRIM ZAMANAŞIMI

1. Disiplin Yaptırım Zamanaşımı Kavramı ve Kapsamı

Yaptırım zamanaşımı, 2547 sayılı Kanun'un 54/4-c maddesine düzenlenmiştir. Disiplin yaptırımını gerektiren fiillerin işlenmiş olduğu tarihten itibaren, en fazla iki yıl içinde disiplin yaptırımı işlemi tesis edilmediği takdirde, disiplin yaptırımı uygulama yetkisi zamanaşımına uğramaktadır. Fakat mahkeme kararı ile kesinleşmiş olması şartıyla suç işlemek maksatlı örgüt kurmak, bu nitelikteki bir örgütü yönetmek yahut bu maksatla kurulmuş olan örgüte üye olmak suçu sebebiyle yükseköğretim kurumlarından çıkarma cezası gerektiren fiillerde; zamanaşımı süresi adli yargıdaki kararın kesinleşmiş olduğu günden itibaren başlar.

Tayin edilen süre her ne kadar iki yıl olsa da öğrencilik statüsünün normal yollardan sonlanmasına iki yıldan az süre kalan öğrenciler bakımından daha kısa sürede disiplin yaptırımı işleminin tesis edilmesi gerekmektedir. Örneğin son sınıfta yer alan bir öğrenci yükseköğretim kurumundan uzaklaştırma cezasını gerektiren bir fiil işlese ve idare bu fiili öğrenci mezun olduktan sonra öğreense ve fiilin işlendiği tarih ile öğrenme tarihi arasında iki yıl geçmemiş olsa bile artık disiplin yaptırımı işlemi tesis edemeyeceğini söylemek gerekir⁶⁶. Zira burada hukuki yarar da bulunmamaktadır. Hâlihazırda öğrenci olmayan bir kişiye yükseköğretim kurumundan uzaklaştırma cezası vermek isabetli olmayacaktır. Dolayısıyla disiplin yaptırım zamanaşımı olarak düzenlenmiş olan bu iki yıllık sürenin öğrencilik süresi göz önüne alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Aksi durumda konu unsuru (*objet*) bakımından yetkisiz işlem tesis edilmiş olur. Şayet idare tesis ettiği işlem her bakımdan mevzuatın gereklerine uygun değilse bütünüyle çelişkiye düşüyorsa konu unsuru bakımından sakatlık gerçekleşmiş olur⁶⁷. Bu örnekte işlemin konusu imkânsızdır⁶⁸. Öğrenci disiplin yaptırımının konusu öğrencidir ve şayet ortada öğrencilik statüsü yoksa işlem konu unsuru bakımından sakat hâle gelir. Bunun sonucunda işlem iptal edilebilirlik yaptırımına tabi olur.

⁶⁶ Disiplin yaptırım için getirilen iki yıllık zamanaşımı süresi yükseköğretim kurumundan çıkarma cezası gerektiren örgütlü suçlar açısından incelenmesi doğrudan çalışmanın konusunu teşkil etmese de değinilmesinde fayda vardır. 2547 sayılı Kanun'un 54/d,1. maddesine göre mahkeme kararıyla kesinleşmiş olmak kaydıyla suç işlemek için örgüt kuran, böyle bir örgütü yöneten veya bu amaçla kurulan bir örgüte üye olan kimse için yükseköğretim kurumundan çıkarma yaptırımı uygulanabilir. Birincil anlamda öğrenci disiplin yaptırımına çaptırılabilmesi için öğrenim süresi içinde suçun gerçekleşmesi gerekir. Öğrencilik sıfatını kazanmadan önce işlenen suçlardan dolayı disiplin yaptırımının uygulanması mümkün değildir (Bkz. Danıştay 8.D E.1989/149, K.1990/963, 20.09.1990 "...davacıya uygulanan disiplin yönetmeliğinin amaç, kapsam ve dayanağı Yükseköğretim aşamasındaki disipline aykırı davranışları cezalandırmak olduğuna göre davacıya Yükseköğretim aşamasından önceki dönemde işlenen bir suç nedeniyle ile disiplin cezası verilmesinde hak ve adalet ilkelerine uyarlık görülmüştür."). Öğrenci disiplin yaptırımlarında zorunlu şart ilgilinin öğrenci statüsünde olmasıdır. Dolayısıyla henüz öğrenci statüsüne sahip olmayan birisine disiplin yaptırımı uygulanamaz.

Bir yükseköğretim kurumunda okutman olarak çalışan doktora öğrencisi hakkında 15 Temmuz darbesi teşebbüsü sonrasında çıkarılan Olağanüstü Hal Kanun Hükmünde Kararnamesi uyarınca görevden ihracı üzerinden yükseköğretim kurumundan çıkarma yaptırımı verilmesine ilişkin olayda Danıştay yaptırım işleminin iptaline karar vermiştir (Bkz. Namık Kemal Topçu ve Neslihan Can, "Örgüt Suçlarından Mahkum Olan Öğrencilerin Yükseköğretim Kurumundan Çıkarılmasının Cezaların İnfazının Amacı ve Eğitim Hakkı Bağlamında Değerlendirilmesi", *YÜHFD*, C. 19 / S.1, (2022), s.292). Disiplin yaptırımının verilebilmesi için kesinleşmiş mahkeme kararının olması gereken hâllerde disiplin soruşturmasında ceza mahkemesi kararı bekletici mesele olarak kabul edilmelidir (Bkz. Duman, *Yükseköğretim Ceza ve Disiplin Soruşturması*, s.433; Topçu ve Can, s.293).

⁶⁷ Benoît Plessix, *Droit Administratif Général*, Paris: Lexis-Nexis, 2020, s.1512.

⁶⁸ Benzer örnek için bkz. Kemal Gözler, *İdare Hukuku C.I*, 3. Baskı, Bursa: Ekin Yayınevi, 2019, s.1047.

Disiplin yaptırım zamanaşımı süresi hak düşürücü olan bir süredir. Danıştaya göre zamanaşımı, kamu düzenine ilişkin olduğundan uyulması zorunlu sürelerdir. Disiplin yaptırımını verilmesini gerektiren bir fiilin işlendiği tarihten itibaren kanunlarda belirtilen sürenin geçmesi hâlinde zamanaşımı nedeniyle disiplin yaptırımını uygulanmamalıdır. Zira disiplin yaptırım zamanaşımıyla idarenin cezalandırma yetkisi ortadan kalkmaktadır⁶⁹.

En geç tayin edilen süre içinde disiplin yaptırımını işlemi tesis edilmediği takdirde, disiplin yaptırımını uygulama yetkisi zamanaşımına uğrar. Fakat yükseköğretim kurumundan çıkarma cezası gerektiren disiplin suçlarında; zamanaşımı süresi adli yargıdaki kararın kesinleşmiş olduğu günden itibaren başlar. Disiplin yaptırımını verilmesini gerekli kılan bir fiilin işlendiği tarih itibarıyla kanunda belirlenen sürenin geçmesi hâlinde zamanaşımı nedeniyle disiplin yaptırımını verilmemelidir.

Uygulamada suç işlemek maksatlı örgüt kurmak, bu nitelikteki örgütü yönetmek yahut bu maksatla kurulmuş olan örgüte üye olmak suçu nedeniyle kesinleşmiş cezası olan öğrenciler hakkında yükseköğretim kurumuna bildirim yapılmaktadır. Üniversitelerde örgütlü suçlara ilişkin soruşturmalar güvenlik veya yargı mercilerince gönderilen müzekkereler üzerinden açıklanmakta ya da eğer olayda adli soruşturma başlamamışsa bir suç duyurusuyla konu adli mercilere iletilmeli ve sonucuna göre işlem gerçekleştirilmelidir⁷⁰.

Disiplin yaptırım zamanaşımı süresi içinde disiplin yaptırımını işlemi tesis edilmediği sürece disiplin yaptırımını uygulama yetkisi zamanaşımına uğradığından zaman bakımından yetki yönünden hukuka aykırılık teşkil etmektedir⁷¹. Yargı yerlerinin mevcut olaya ilişkin disiplin yaptırım zamanaşımını resen incelemesi gerekir⁷². İdarenin de aynı şekilde zamanaşımının gerçekleşip gerçekleşmediğini resen değerlendirmesi gerekir. Zira aksi durumda zamanaşımı sebebiyle alenen hukuka aykırı hâle gelen işlem tesisi söz konusu olur. Bu işlemin yargı mercilerince iptal edilecek olması ve yargılama masraflarından davalı idarenin sorumlu olacağı göz önüne alındığında kamu zararının doğabileceğini öngörülmelidir.

2. Disiplin Yaptırım Zamanaşımının Durması ve Kesilmesi

Disiplin yaptırım zamanaşımı, disiplin yaptırımının eylemin gerçekleştiği tarihten itibaren belirli süre geçtikten sonra disiplin yaptırımını vermesine engel olmaktadır. Örneğin yükseköğretim kurumunda hırsızlık suçu işlemek bir yarı yıl okuldan uzaklaştırmayı gerektirir. Öğrencinin birinci sınıfta hırsızlık suçu işlediği gerekçesiyle hakkında üç yıl sonra disiplin yaptırımının verilmesi mümkün değildir.

⁶⁹ Duman, *Yükseköğretim Ceza ve Disiplin Soruşturması*, s. 425.

⁷⁰ Duman, *Yükseköğretim Ceza ve Disiplin Soruşturması*, s. 425.

⁷¹ "Yukarıda anılan Yönetmelik hükmü gereği, disiplin cezası gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisi, zamanaşımına uğrayacak olup, daha önce verilen Mahkeme kararının zamanaşımını keseceği yolunda bir düzenleme de bulunmamaktadır. Bu durumda, disiplin cezasına konu fiilin gerçekleşmesinden iki yıl sonra verilen disiplin cezasında, ceza verme yetkisi zamanaşımına uğradığından işlemin iptali gerekirken, aksi yönde verilen davanın reddine ilişkin Mahkeme kararında hukuka uyarlık bulunmamaktadır." Bkz. Danıştay 8.D., E.2005/3224, K.2006/4355, 15.11.2006; Çakmak, "Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Suç ve Cezaları", s. 75.

⁷² Çakmak, "Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Suç ve Cezaları", s. 75.

Disiplin yaptırım zamaşımının fiilin işlenmiş olduğu andan itibaren başlayacağına ilişkin düzenleme öğretide kurum içi düzeni ihlal eden ancak sonradan öğrenilmiş olan eylemlerin cezasız kalmasına sebep olacağından eleştirilmiştir⁷³. Bu hâlde zamaşımı süresinin fiilin öğrenildiği andan itibaren başlaması gerektiği ifade edilmektedir⁷⁴. Ancak bu eleştirinin cezalandırma zamaşımının genel hukuk mantığıyla tamamen bağdaşması mümkün değildir. Hukukta zamaşımı süreleri hukuki güvenliğin ve belirliliğin sağlanması açısından getirilmiştir. Hukuki güvenlik ve hukuki belirlilik ilkelerinin temel amacı hukuki istikrarın kazanımı ve bireylerin devlete olan güvenlerini muhafaza etmektir⁷⁵. Zamaşımı, hukuk dünyasında eylemin belli süre korunması ilkesinin yansımasıdır.

2547 sayılı Kanun'un 54/4-ç maddesinden anlaşıldığına göre yargı kararları zamaşımını durdurucu veya kesici bir etkiye sahip değildir⁷⁶. Çünkü karar idareye ulaştığı zaman idarenin kalan disiplin yaptırım zamaşımı süresi içinde işlem yapması gerekir. Eğer zamaşımı dolmuşsa idareye yeniden disiplin yaptırımını vermek için bir üç aylık süre ek süre vermektedir. Bunun yanında zamaşımının dolmasına üç aydan az bir süre kalmışsa yeni bir üç aylık süre getirilmektedir. Gerçekte bu hükmün zamaşımının kesilmesi olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Çünkü zamaşımının kesilmesiyle kanunda belirtilen zamaşımı süresi yeniden başlamaktadır.

Öğrenci disiplin hukukunda soruşturma zamaşımı fiilin öğrenildiği tarihten itibaren başlamasına karşın ceza verme yetkisi fiilin gerçekleştirilmesinden itibaren başlamaktadır. 2547 sayılı Kanun'un 53/A-1-n hükmüne göre öğretim elemanları hakkında bir fiilden dolayı hem ceza yargılaması hem de disiplin soruşturması yapıldığında gerektiği hâllerde ceza kovuşturması bekletici mesele yapılabilir. Böyle bir durum zamaşımı süresini durdurmaktadır. Ancak öğrenci disiplin soruşturmasında bekletici mesele düzenlemesi bulunmamaktadır. Kanun koyucunun öğrencilik statüsünün kısa süreli olması nedeniyle öğrenci disiplin yaptırımlarında bekletici mesele müessesesine yer vermediğini söylemek uygun olacaktır. Yukarıda öğrenci disiplin yaptırımlarında disiplin soruşturma zamaşımının durması ve kesilmesi yönünde Kanun'da bir hüküm bulunmamasını kanun koyucunun bilinçli tercihi olduğu yönündeki çıkarıma⁷⁷ koşut olarak bekletici meselenin düzenlenmemiş olması da bilinçli bir tercihtir. Aynı şekilde öğrencilik statüsünün kısa olması ve hukuki kesinliğin murat edilmesinin kanun koyucunun temel motivasyonu olduğu söylenebilir. Dolayısıyla zamaşımının durması ve kesilmesi meselelerinde kanun boşluğu olduğunu söylemek isabetli olmayacaktır.

Disiplin yaptırımlarının statü ile bağlantılı olduğuna yukarıda değinildi. Belli bir statüye sahip kişi hakkında disiplin soruşturması başlatıldıktan sonra süreç devam ederken kişinin bu statüsü sona ererse ne olur sorusu önem arz etmektedir. Çalışmanın konusu bağlamında değerlendirilecek olursa bir öğrenci hakkında başlatılan disiplin soruşturması devam ederken

⁷³ Karaca, *Üniversitelerde Disiplin Rejimi*, s. 231; Oğuz Sancakdar, *Disiplin Yaptırımı Olarak Devlet Memuriyetinden Çıkarma ve Yargısal Denetimi*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2001, s. 293.

⁷⁴ Karaca, *Üniversitelerde Disiplin Rejimi*, s. 231.

⁷⁵ Bahattin Aras, "Disiplin Soruşturmaları Bakımından Hukuki Güvenlik ve Belirlilik İlkeleri", *EÜHFD*, C.16 / S.1, (2021), s.240.

⁷⁶ Pınar ve Çalışkan, *Disiplin Suç ve Cezaları*, s. 263.

⁷⁷ Benzer yönde bkz. Yıldırım, "İdari Cezalarda Zamaşımı", s. 44.

öğrencinin bu statüsü sonlanabilir. Örneğin öğrenci mezun olabilir. Öğrencilik statüsü sona eren öğrenci hakkında disiplin yaptırımı verilmesi karmaşık durumları beraberinde getirmektedir. Mezun öğrenci hakkında kınama cezasının uygulanmasının nasıl etki oluşturacağı bilinmemektedir⁷⁸. Kınama cezası manevi nitelikte bir disiplin yaptırımıdır. Temel mantığı öğrencilerin bundan sonraki davranışlarında ve görevlerinde daha dikkatli olması açısından uyarı mahiyetindedir. Yaptırım daha ziyade ahlaki ve önleyici niteliktedir⁷⁹. İdari yaptırımın en önemli özelliği icrai olmasıdır. Bu örnekte her ne kadar kişi öğrenci olmasa bile öğrenci statüsüne sahipken yaptığı hukuka aykırı davranışın cezası icrai sonuç doğurabilir. Örneğin bir hukuk fakültesi öğrencisi bu yaptırıma muhatap olduysa hâkimlik ve savcılık mesleğine kabul edilmeyebilir.

3. Disiplin Yaptırımının Yargı Kararlarıyla İptal Edilmesinin Disiplin Yaptırım Zamanaşımına Etkisi

Disiplin yaptırımına ilişkin idari yargıda dava açılması zamanaşımını keseceğine veya durduracağına ilişkin açık bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak disiplin yaptırımının yargı kararıyla iptal edilmesi durumunda 2547 sayılı Kanun 54/4-ç maddesine göre “kararın idareye ulaştığı tarihten itibaren kalan disiplin yaptırım zamanaşımı süresi içerisinde, zamanaşımı süresinin dolması veya dolmasına üç aydan daha az süre kalması hâlinde en geç üç ay içerisinde kararın gereklerine göre yeniden disiplin cezası tesis edilebilir.” Düzenlemesi yer almaktadır. Hükme göre kanun koyucunun iradesi dava açılmasıyla zamanaşımının kesilmesi yönünde değildir. Aksine disiplin yaptırım zamanaşımının işleyeceğini kabul ederek ceza verilmesi için üç aylık ek süre tanımaktadır.

İdari yargıda şekil unsurunda var olan sakatlık sebebiyle bir idari işlemin iptali gerçekleşmişse, aynı konuda idarenin şekil eksikliklerini gidererek her zaman işlem tesis etmesi mümkündür⁸⁰. Örneğin deliller toplanmadan tanık ifadeleri alınmadan failin savunmasının alınması hâlinde savunma hakkının ihlali nedeniyle disiplin yaptırımı işlemi iptal edilecektir. İlk derece mahkemesi kararı üzerine idare, tanıklarının tamamını dinleyerek yeniden savunma alarak disiplin soruşturmasını tamamlayabilir. Bu durumda idare kararın kesinleşmesini beklemek zorunda değildir.

Anayasa Mahkemesine göre disiplin yaptırımının idari yargıda iptal edilmesi hâlinde idarenin yeni bir disiplin yaptırımı işlemi tesis etmesiyle ilgili süreç ayrı bir aşama olması sebebiyle disiplin yaptırım zamanaşımından bağımsız şekilde değerlendirilmelidir. Aksine olan düşünce zamanaşımının iki yıl olduğu ve Kanun'da ceza hukukuna özgü olan zamanaşımı kesen ve durduran sebeplere de yer verilmediği dikkate alındığında kurum içi düzenin korunmasını ve kamu hizmetinin düzgün işlemesine zarar verebileceği gibi yargı kararlarının uygulanmasını zorlaştıracığı hatta önleyici neticelere da yol açabilecektir⁸¹.

⁷⁸ Hulüsi Alphan Dinçkol, "Yükseköğretimde Öğrenci Statüsü Karşısında İlişği Kesilmiş Kişinin Statüsü ve Disiplin Rejimindeki Durumu", *İNÜHFD*, C.14 / S.1, (2023), s. 137.

⁷⁹ Günel, "Disiplin Cezaları", s. 198.

⁸⁰ Pınar ve Çalışkan, *Disiplin Suç ve Cezaları*, s. 254.

⁸¹ Anayasa Mahkemesi, E. 2017/33, K.2019/20, 10.04.2019, RG Tarih-Sayı: 17.07.2019-30834.

Mahkeminin iptal gerekçesi doğrultusunda idarenin makul sürede işlem tesis etmesi meselesinde Danıştayın yaklaşımının nasıl olduğu önem arz etmektedir. Bu bağlamda memur disiplin yaptırımlarından Danıştay kararı örnekleri bulunmaktadır. Danıştay bir kararında⁸² 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'ndaki zamaşımı süreleri haricinde disiplin yaptırımı vermenin mümkün olmadığını belirttikten sonra idarenin disiplin yaptırımı vermesi neticesinde zamaşımının kesileceği ve idari yargı tarafından aynı konuda tekrar işlem yapılmasını gerektirecek şekilde iptali üzerine zamaşımının tekrar başlatılmasının olanak dışı olduğuna hükmetmiştir. Danıştay 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uygulamasından kaynaklı bir başka kararında⁸³ ise zamaşımına ilişkin düzenlemenin disiplin yaptırımının ilk kez tesisinde göz önünde bulundurulacağını belirttikten sonra disiplin yaptırımının idari yargıca iptalinin gerekçesinin idareye kişi hakkında başka disiplin yaptırımı verme olanağı tanırorsa kararın idareye tebellüğünden itibaren iki yıl içerisinde disiplin işlemlerinin neticelenmesi gerektiğine hükmetmiştir. Danıştay bu kararı verirken 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28. maddesinde düzenlenmiş olan yargı kararlarının uygulanması meselesine istinat etmiştir. Ayrıca Danıştay yeniden disiplin yaptırımı verilmesinin makul süre içinde olacağını belirtmiş ve bu makul süreyi kararında iki yıl olarak göstermiştir. Danıştayın bu tutumu doktrinde haklı olarak eleştiri ile karşılaşmıştır. Eleştirinin odak noktası kanunda, Danıştayın kararına uygun açık düzenleme bulunmaması ve karardaki bazı ifadelerin sanki açık bir kanun hükmü uygulanıyorsa yazılması üzerinedir⁸⁴. Ayrıca yazar iptal kararlarının geçmişe etkili olma özelliğine dikkat çekerek Danıştayın bahse konu kararlarında "yeniden işlem tesisi" ifadesinin ve bu anlama gelen izahlarının idare hukukunun genel esaslarına uymadığını ve iptal davasını fonksiyonsuz bıraktığını haklı olarak ifade etmiştir⁸⁵. Bu eleştiriler isabetlidir. Ayrıca Danıştayın bu tutumu hukuki öngörülebilirlikle uyumlu değildir. İdarenin soruşturma esnasında yaptığı usul hatalarının mağduru davacı olabilmektedir. Hatta bir ihtimal davalı idare süreci uzatmak adına soruşturma esnasında usul hatası yapabilir ve bu sayede davacının uzun yıllar dava süreci içinde kalmasını sağlayabilir. Maalesef mobbing Türkiye'de kamuda var olan bir husustur. Bir idareci bu içtihadı mobbing aracı olarak değerlendirebilir. Bir yargılamanın varlığı davanın taraflarına yüküdür. Olumlu veya

⁸² "657 sayılı Yasayla saptanmış olan zaman aşımı süreleri dışında disiplin cezası vermesi mümkün bulunmamaktadır. Ancak ilgili idarenin süresi içinde disiplin cezası vermesiyle zamaşımı süresinin kesileceği açık olup böyle bir durumda disiplin cezasının idari yargı yerince aynı konuda yeniden işlem tesisini gerektirecek biçimde iptali üzerine zaman aşımı süresini yeniden işletilmesi de olanaksız bulunmaktadır." Bkz. Danıştay 8.D, E.1996/3070, K.1996/2443, 07.10.1996 Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, (erişim: 05.06.2024).

⁸³ "657 sayılı Yasa'nın 127. maddesindeki zamaşımı düzenlemesinin, idare tarafından ilk defa disiplin işlemi tesis edilmesi aşamasında göz önüne alınacak bir müessese olduğu ve ilgili hakkında bu süreler içinde bir disiplin cezası verilmekle birlikte hükmünü doğuracağı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, disiplin cezalarına karşı açılan idari yargıda açılan davalarda verilen iptal kararlarının gerekçesinin, idareye ilgili hakkında başka bir disiplin işlemi tesis etme olanağı tanınması halinde, 2577 sayılı Yasa'nın 28/1. maddesi uyarınca Yargı kararının gereğini yerine getirmekle yükümlü olan idarenin, zaman geçirmeksizin harekete geçerek makul süreler içinde işlem tesis etmeleri gerektiği, buna karşılık yargı kararının gereğini yerine getirirken 657 sayılı Yasa'nın 127/2. maddesi hükmünün ilgilinin sürekli ceza tehdidi altında bırakılmasını önleme fonksiyonu gereği, kararın idarelerine tebliğ edildiği tarihten itibaren her halükarda 2 yıl zarfında disiplin işlemlerini sonuçlandırmaları gerektiği açıklanır." Danıştay 12.D, E.2012/2857, K.2013/11887, 20.12.2013 Kazancı İçtihat Bilgi Bankası, (erişim: 05.06.2024).

⁸⁴ Yıldırım, "İdari Cezalarda Zamaşımı", s. 41.

⁸⁵ Yıldırım, "İdari Cezalarda Zamaşımı", s. 41-43.

olumsuz neticelenen yargılama bu yükün ortadan kalmasını sağlar fakat uzun yıllar devam eden ve kendini tekrarlayan yargılama amacından sapabilir.

Yukarıda da belirtildiği üzere Danıştay içtihatlarında, iptal kararı gerekleri doğrusunda işlem yapan idarenin, yeni bir disiplin yaptırımını makul bir sürede tesis etmesi gerekir. Yeni işlem tesis edilmesi idarenin vakit geçirmeksizin harekete geçmesini ve makul sürede yargı kararının uygulaması anlamına gelir⁸⁶. Öğrenci disiplin hukukunda makul sürenin sınırları çizilerek üç aylık bir süre öngörülmüştür⁸⁷. Kanun koyucunun bu konuda sınır tayin etmesi muğlaklığı ortadan kaldırması bakımından isabetlidir. Yukarıda 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'ndan kaynaklı disiplin yaptırımlarından Danıştayın, disiplin yaptırımının idari yargı mercilerince iptal gerekçesine istinaden makul sürede tekrar verilebilmesine olanak tanıyan içtihatlarının tersine öğrenci disiplin yaptırımlarında farklı bir durum söz konusudur. Bu farklılık söz konusu hususa ilişkin olarak nitelendirilebilecek bir düzenlemenin 2547 sayılı Kanun'un madde 54/4-ç hükmünde düzenlenmiş olmasıdır. Ayrıca akademik personel için uygulanacak olan 2547 sayılı Kanun'un 53/C maddesinin dördüncü fıkrasında da bu yönde hüküm bulunmaktadır.

Yeni bir disiplin yaptırımı verilirken ceza hukuku ilkesi olan aleyhe bozma yasağının uygulanıp uygulanmayacağı tartışmalıdır. 2547 sayılı Kanun'un 54/4-ç maddesinde kararın gereklerine göre tekrar disiplin yaptırımı verilebileceği hükmü gereğince yeniden işlem tesis edilmesi hâlinde bağlı yetkinin kullanımı söz konusudur. Mahkeme kararında belirtildiği şekliyle yeni bir işlem tesis edilmelidir. İdari yargıda şekil unsuru nedeniyle idari işlem iptal edilmişse şekil eksiklikleri giderilerek yeniden işlem tesis edilebilir. Düzeltilebilir bir şekil eksikliği nedeniyle bozma kararı verilmişse, yeni değerlendirmede kişiye önceki cezadan alt ceza verilmesi mümkündür ancak daha ağır bir ceza verilememesi gerektiğini ifade etmek gerekir⁸⁸. Zira mahkemenin idari işlemin esas unsurları şeklinde nitelendirebileceğimiz konu ve sebep unsuru yönünden sessiz kalması bu unsurlar yönünden hukuka aykırılığın olmadığı yorumunun yapılmasını gerektirebilir.

SONUÇ

Disiplin yaptırımları dörde ayrılmaktadır. Kamu görevlileri disiplin yaptırımları, öğrenci disiplin yaptırımları, mahkum ve tutuklulara uygulanan disiplin yaptırımları, mesleki disiplin yaptırımları. Zamanaşımı kavramı her bir disiplin yaptırımı türü için ayrı ayrı analiz edilmelidir. Bu sebeple öncelikli olarak belirtmek gerekir ki bu makalenin diğer statülere uygulanan disiplin yaptırımlarında zamanaşımı kavramının incelenmesine öncülük edeceği umulmaktadır.

Türk idare hukuku doktrininde disiplin yaptırımları kamu görevlilerine uygulanan yaptırımlar özelinde incelenmektedir. Hâlbuki disiplin yaptırımları öğrencilere de uygulanmaktadır. Öğrencilik statüsü ile kamu görevlisi statüsü birbirinden çok farklıdır. Her şeyden önemlisi öğrencilik geçici ve nispeten kısa süreli bir statüdür. Dolayısıyla disiplin

⁸⁶ Anayasa Mahkemesi, E. 2017/33, K.2019/20, 10.04.2019, RG Tarih-Sayı: 17.07.2019-30834, 57-60.

⁸⁷ 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu m.54/4-ç.

⁸⁸ Pınar ve Çalışkan, *Disiplin Suç ve Cezaları*, s. 254.

hukukunda bir çalışma yapılırken muhakkak ilgili statünün genel özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır. Nitekim çalışmada bu husus göz önünde bulundurulmuş ve yalnızca öğrenci disiplin yaptırımları özelinde zamanaşımı müessesesi incelenmiştir.

Yükseköğretim kurumlarında öğrencilerin disiplin kuralları 2547 sayılı Kanun'da düzenlenmiştir. 2547 sayılı Kanun'da 09.02.2023 tarih ve 32099 sayılı Resmî Gazete'de yürürlüğe giren 02.02.2023 tarih ve 7437 sayılı Kanun'la değişiklikler yapılmıştır. Bu düzenlemeye istinaden YÖK tarafından 18.02.2012 tarih ve 28388 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği kaldırılmıştır. Öğrenci disiplin hukukunda zamanaşımı 2547 sayılı Kanun'un 54. maddesinin 4. fıkrasında maddesinde düzenlenmiştir.

Hukukta zamanaşımı belirli bir sürenin geçmesine hukuk dünyasının sonuç bağlamasıdır. Zamanaşımı süreleri hukuk sisteminde hak düşürücü sürelerin olduğu andan itibaren başlamaktadır. Belirli bir zamanın geçmesine bir hukuki sonuç bağlamanın farklı nedenleri bulunmaktadır. Öncelikle zamanaşımı sürelerini koyma yetkisi yasamaya ait bir yetkidir. Yasamanın zamanaşımı koyma nedeni, sürenin geçmesiyle soruşturma açılmasındaki sosyal faydanın azalması, delillerin bozulması veya yok olması nedeniyle yapılacak değerlendirmenin doğruluğu ve etkinliği konusunda şüphenin ortaya çıkmasının ihtimal dahilinde olmasıdır. Aynı zamanda zamanaşımı kanun koyucunun izlediği bir yaptırım politikasıdır. Temel amacı hukuk güvenliğinin sağlanmasına hizmet etmektir.

Öğrenci disiplin hukukunda soruşturmaya ilişkin zamanaşımı, 2547 sayılı Kanun'un 54/4-b maddesinde hüküm altına alınmıştır. Hükme göre eylemlerin işlenmiş olduğunun soruşturmayı açma hususunda yetkilendirilmiş amirler tarafından öğrenildiği tarihten itibaren; kınama yaptırımında ve yükseköğretim kurumundan bir haftadan bir aya kadar uzaklaştırma yaptırımlarında bir ay içerisinde; yükseköğretim kurumundan bir veya iki yarıyıl için uzaklaştırma yaptırımları ile yükseköğretim kurumundan çıkarma yaptırımında ise üç ay içinde, disiplin soruşturmasına başlanmazsa, disiplin yaptırımı soruşturma zamanaşımına uğramaktadır. Disiplin hukukunda zamanaşımı resen incelenmesi gereken bir konudur; zamanaşımının tespit edilmesi hâlinde soruşturmaya son verilmesi gerekir. Disiplin hukukundaki zamanaşımı süreleri hak düşürücüdür. Ayrıca zamanaşımı kamu düzenine ilişkin olduğundan idare açısından uyulması zorunludur.

Disiplin soruşturma zamanaşımı süresine uyulmaması hâlinde disiplin yaptırımı zaman bakımından yetkisizlik sebebiyle iptal edilebilecektir. Buradaki tartışma konulardan biri eylemin öğrenilme tarihinin belirlenmesine ilişkindir. Danıştaya göre şikâyet ve ihbar dilekçesinin evrak kaydına alındığı tarihten itibaren disiplin soruşturması zamanaşımı başlamaktadır. Belirtilen sürede soruşturma başlamadığı sürece disiplin amirinin disiplin yaptırımı verme yetkisi zamanaşımına uğramaktadır. Soruşturma açılmasına engel durum disiplin soruşturma zamanaşımının dolmasıdır.

Disiplin soruşturma zamanaşımı bireylerin işledikleri eylemlerle ilgili olarak sürekli cezalandırma tehdidi altına kalmasına engel olmaktadır. Birey lehine getirilen bir güvencedir. Korunan menfaat hukuk devleti ilkelerinden biri olan hukuki belirlilik ve hukuk güvenliğinin

sağlanmasıdır. Hukuki güvenlik ilkesinin önemli unsurları hukuk normlarının genel ve öngörülebilir olmalarına dayanır. Hukuk güvenliğinin tesisi için normların muhatapları yönünden anlaşılabilir olması ve kişilerin kendilerini hukuki olarak güvende hissetmeleri gerekir. Zamanaşımı düzenlemeleri bu ilkelere hizmet etmelidir.

Disiplin yaptırım zamanaşımı 2547 sayılı Kanun'un 54/4-c maddesinde düzenlenmiştir. Hükme göre disiplin yaptırımına sebep olan eylemlerin işlenmiş olduğu tarihten itibaren, en geç iki yıl içerisinde disiplin yaptırım işlemi tesis edilmediği takdirde, disiplin yaptırım uygulama yetkisi zamanaşımına uğrayacaktır. Disiplin yaptırım zamanaşımında disiplin yaptırımına konu eylemin gerçekleştiği tarihten itibaren iki yılın geçmesi yaptırım uygulamayı engellemektedir. Disiplin yaptırım zamanaşımı sistemine bakıldığında zamanaşımı süreleri olayın gerçekleşme tarihinden itibaren hesaplanmaktadır. Zamanaşımı süreleri hukuk güvenliğini sağlamak için getirilmiştir. Bu durum hukukta zamanaşımının konulma amacıyla örtüşmektedir.

Disiplin yaptırımını gerektiren eylemler ceza hukuku açısından da suç teşkil edebilir. Örneğin çıkarma gerektiren disiplin yaptırımlarına bakıldığında bunların tamamı ceza hukukunda suç kabul edilen eylemlerdir ve ülkemizde ceza yargılaması iki yıldan fazla sürmektedir. Bu durumda cezalandırma zamanaşımı süresi adli yargı hükmünün kesinleştiği günden itibaren başlar.

Disiplin yaptırımlarının mahkeme kararı neticesinde iptal edilmesi durumunda 2547 sayılı Kanun'un 54/4-ç maddesine göre kararın idareye tebellüğ edildiği tarihten itibaren kalan disiplin yaptırım zamanaşımı süresi içinde, zamanaşımının dolması yahut dolmasına üç aydan daha az zaman kalması durumunda en geç üç ay içinde mahkeme kararının gereklerine uygun olarak yeniden disiplin yaptırım işlemi tesis edilebilir. Mahkeme şekil noksanlığı nedeniyle idari işlemin iptaline karar vermişse, idare aynı fiile ilişkin şekil eksikliklerini giderek yeni bir işlem tesis edebilir. İdarenin, mahkeme kararının gereklerine uygun şekilde yeni bir işlem tesis etmesi gerekir. Ancak düzeltilebilir bir şekil eksikliği nedeniyle disiplin yaptırımına konu işlem iptal edilmişse, fail hakkında önceki cezadan daha ağır bir ceza verilmesi mümkün değildir, daha az ceza verilebilir. Bu durumda zamanaşımının kesildiği yönünde bir yorum yapmak kesinlikle yanlıştır. Yukarıda değinildiği üzere öğrenci disiplin yaptırımlarında zamanaşımını durduran veya kesen anlamında bir hüküm bulunmamaktadır. Aksi durumda yorum yoluyla zamanaşımının durduğu veya kesildiği sonucu ortaya çıkar. Bu durum ise insan hak ve özgürlüklerinin kısıtlanması anlamına gelecektir. Anayasa'da temel hak ve özgürlüklerin sadece kanunla sınırlandırılacağı hüküm altına alınmıştır. Ayrıca disiplin hukukuna ilişkin bir konuda ceza yargılamasının devam ediyor olması zamanaşımını durdurucu veya kesici niteliğe sahip değildir. Çünkü mahkeme kararı idareye ulaştığı anda disiplin yaptırım zamanaşımı süresi dolmamışsa kalan sürede sonlandırılmalıdır. Şayet süre dolmuşsa idareye disiplin soruşturmasını tamamlamak için üç aylık süre verilmektedir. Bunun yanında disiplin soruşturmasının dolmasına üç aydan az bir süre olması hâli de üç aylık süreye tabidir. Bu hükmü zamanaşımının kesilmesi olarak yorumlamak mümkün değildir. Zira, zamanaşımı kesilmesi kanunda belirtilen zamanaşımı süresinin yeniden başlamasıdır.

2547 sayılı Kanun'da yükseköğretim elemanları hakkında ceza kovuşturmasının bekletici mesele yapılacağı düzenlenmiştir. Ancak öğrenciler hakkında yapılacak soruşturmalarda bekletici mesele açıkça belirtilmediğinden, geniş yorum yapılarak ceza yargılamasının bekletici mesele yapılması mümkün değildir. Kanun koyucu öğrenci disiplin hukukunda hızlı ve etkin bir soruşturma yapılmasını istediğinden hak düşürücü sürelerle meselenin sınırlarını belirlemiştir. Hak kaybının önlenmesi açısından da adli yargı kararları veya iptal kararlarının etkisine ilişkin özel düzenlemeler getirmiştir. Öğrencilik statüsünün kısa süreli olması dolayısıyla da zamanaşımı kapsamında düzenlenen süreler hukuk güvenliği açısından değerlendirilmelidir. Kanun koyucunun burada düzenleme yapmamasının bilinçli bir tercih olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Burada bir kanun boşluğu olduğunu ve bunun içtihatla doldurulacağını söylemek temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması anlamına gelebileceği gibi öğrencilik statüsünün özellikleri ile de uyumlu olmaz. Ayrıca Anayasa'nın 13. maddesi gereğince temel hak ve özgürlükler sadece kanunla sınırlandırılabilir. Öğrencilik statüsünün geçici ve kısa süreli olması sebebiyle hukuki kesinliğin sağlanmasının murat edildiğini söylemek gerekir. Dolayısıyla kıyas yoluyla bekletici meselenin öğrenci disiplin hukukunda varlığını kabul etmek isabetli olmayacaktır.

KAYNAKÇA

- Akbulut, Berrin. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 7. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020.
- Aktaş, Sururi. "Pozitif Hukukta Boşluk Kavramı". *EÜHFD*. C.14 / S.1-2, (2010): (s. 1-28).
- Aras, Bahattin. "Disiplin Soruşturmaları Bakımından Hukuki Güvenlik ve Belirlilik İlkeleri". *EÜHFD*. C.16 / S.1, (2021): (235-276).
- Arslan, Zehreddin ve Altındağ, Halil. *Memurların Disiplin ve Ceza Soruşturması - 2547 Sayılı Kanun Kapsamında Çalışanların Disiplin ve Ceza Soruşturması Dahil*. 5. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Artuk, Mehmet Emin ve Alşahin, Mehmet Emin. "Objektif Cezalandırılabilme Şartı ve Zamanaşımı", *MÜHF-HAD*. C.19 / S.2, (2013): (s. 17-44).
- Certel, Abdulkadir. *Ceza Hukukunda Zamanaşımı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık 2008.
- Ceylan, Mahmut. *İdari Yaptırımların Düzenlenmesinde ve Uygulanmasında Yetki*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Chapus, René. *Droit Administrative General C.II*. 15. Baskı. Paris: Montchrestien, 2001.
- Çağlar, Selda. *Hukuk Devletinin Hukuki Belirlilik İlkesi Üzerinden Değerlendirilmesi*. İstanbul: Beta Basım Yayıncılık, 2013.
- Çakmak, Volkan. "Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Suç ve Cezaları". Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.
- Çaptuğ, Mehpere. "Hukuk Güvenliği İlkesinin Kavramsal Gelişimi". *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*. Y.9 / S.17, (2021): (133-160).
- Demirbaş, Timur. *Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 18. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Diñkol, Hulüsi Alphan. "Yükseköğretimde Öğrenci Statüsü Karşısında İlişği Kesilmiş Kişinin Statüsü ve Disiplin Rejimindeki Durumu". *İNÜHFD*. C.14 / S.1, (2023): (s. 127-140).
- Dönmezer, Sulhi vd., *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Cilt III*. 14. Baskı, İstanbul: Der Yayınları, 2020.

- Duman, Bahattin. *Yükseköğretim Ceza ve Disiplin Soruşturması: Yönetici, Personel, Öğrenci*. 8. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Gaudement, Yves. *Droit Administrative*. 23. Baskı, Paris: LGDJ, 2020.
- Gölcüklü, Feyyaz. "İdari Ceza Hukuku ve Anlamı; İdarenin Cezai Müeyyide Tatbiki". *AÜSBFD*, C.18 / S.2, (1963): (s. 115-182).
- Gözler, Kemal. *İdare Hukuku C.I*. 3. Baskı, Bursa: Ekin Yayınevi, 2019.
- Gözübüyük, Şeref ve Tan, Turgut. *İdare Hukuku C.I*. 7. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2010.
- Günel, Yılmaz. "Disiplin Cezaları". *AÜSBFD*. C.13 / S.2, (1958): (s. 190-211).
- Hafizoğulları, Zeki ve Özen, Muharrem. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 14. Baskı, Ankara: US-A Yayıncılık, 2023.
- İçel, Kayhan vd., *Yaptırım Teorisi Genel Esaslar-Yaptırım Türleri-Cezaların Saptanması-Cezalara Seçenek Olan Kurumlar*. 2. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayım, 2002.
- İçel, Kayhan. *Ceza Hukuku Genel Hükümler II, Suçun Yapısal Unsurları-Özel Görünüş Biçimleri ve Yaptırımlar*. İstanbul: Beta Basım Yayım, 2013.
- Karaca, Egemen. *Üniversitelerde Disiplin Rejimi*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2019.
- Karahanoğulları, Onur. "Memur Disiplin Hukuku'nun Niteliği ve İlkeleri". *Çağdaş Yerel Yönetimler*. C.8 / S.3, (1999): (s. 55-77).
- Kaşlı, Enver. "Kamu Denetçiliği Kurumu Tarafından Disiplin Cezalarının Denetimi". *Ombudsman Akademik*. Y. 8 / S. 15, (2021): (s. 135-154).
- Katoğlu, Tuğrul. "Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Bakımından Hukuki Güvenlik İlkesi". *Kamu Hukukçuları Platformu, Hukuk Güvenliği*. Ankara: TBB yayınları, 2015: (s. 141-186).
- Kırca, Çiğdem. "Örtülü (Gizli) Boşluk ve Bu Boşluğun Doldurulması Yöntemi Olarak Amaca Uygun Sınırlama (Teleologische Reduktion)". *AÜHFD*. C.50 / S.1, (2001): (s. 91-119).
- Koca, Mahmut ve Üzülmüş, İlhan. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 16. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 2023.
- Oğurlu, Yücel. "İdari Yaptırımlara Genel Bir Bakış ve İdari Yaptırım-Ceza Yaptırımı Ayrımı". *EÜHFD*. C.3 / S.1, (1999): (s. 143-194).
- Onar, Sıddık Sami. *İdare Hukukunun Umumi Esasları C.II*. 3. Bası. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1966.
- Özay, İl Han. *İdari Yaptırımlar – Kuramsal Bir Deneme*. İstanbul: Özdem Kardeşler Matbaacılık, 1985.
- Özdemir, Ayşe Nur. "İdari Yaptırımlarda Zamanaşımı". Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021.
- Özen, Mustafa. *İdari Ceza Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2013.
- Özgenç, İzzet. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. 19. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Pınar, İbrahim ve Çalışkan, Öner. *Açıklamalı, İçtihatlı Disiplin Suç ve Cezaları & Disiplin Soruşturması*. 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Plessix, Benoît. *Droit Administratif Général*. Paris: Lexis-Nexis, 2020.
- Sancakdar, Oğuz. *Disiplin Yaptırımı Olarak Devlet Memuriyetinden Çıkarma ve Yargısal Denetimi*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2001.
- Saygın, Engin. "Devlet Memurları Kanunu ile 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunundaki Disiplin Hukukuna İlişkin Süreler". *TAAD*. C.15 / S.58, (2024): (s. 147-176).

- Tan, Turgut. "İdari İşlemin Geri Alınması". *AÜSBFD*. C.25 / S.02, (1970): (s. 271-273).
- Taner, Fahri Gökçen. *Ceza Hukukunda Zamaşıımı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. 2008.
- Tanquerel, Thierry. "Caractéristiques et limites du droit disciplinaire". *Le Droit Disciplinaire. Genève/Zurich/Bâle: Schulthess éditions romandes*, (2018): (s. 9-38).
- Topçu, Namık Kemal ve Can, Neslihan. "Örgüt Suçlarından Mahkum Olan Öğrencilerin Yükseköğretim Kurumundan Çıkarılmasının Cezaların İnfazının Amacı ve Eğitim Hakkı Bağlamında Değerlendirilmesi". *YÜHFD*. C. 19 / S.1, (2022): (s.283-342).
- Ulusoy, Ali. *İdari Yaptırımlar*. Ankara: On İki Levha Yayıncılık, 2013.
- Yıldırım, Turan. "İdari Cezalarda Zamaşıımı". *İHİD*, S.22, (2023): (s. 25-46)
- Yurtkullu, Oğuz. "Türk Ceza Hukukunda Dava ve Ceza Zamaşıımı". Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- Yüce, Turhan Tufan. "Ceza Hukuku İlkelerinin Disiplin Ceza Hukukunda Geçerliliği Sorunu ve Danıştay Kararlarının Bu Açıdan Tahlili". *DD*. C.24 / S. 88, (1994): (s. 5-13).

EXTENDED SUMMARY

TRANSFORMATION OF PUBLIC SPACE AND PUBLICITY

Mahmut Ceylan, Asst. Prof.

Recet Tayyip Erdogan University, dr.mahmutceylan@gmail.com

○ <https://orcid.org/0000-0002-8278-611X>

○ **Fatima Kandemir Ergün, TA**

○ Recet Tayyip Erdogan University, fatima.kandemirergun@erdogan.edu.tr

○ <https://orcid.org/0000-0001-5841-4466>

Prescription is a waiver of the state's power to punish due to the negative impact of the passage of the prescribed period on the obtaining and evaluation of evidence and the lack of social benefit. Prescription is the attachment of a consequence in the legal world to the passage of a certain period of time. This concept refers to regulations in which the legislator itself limits its power to punish. The ultimate goal of introducing a prescription in student disciplinary investigations is to complete the disciplinary investigation as soon as possible and punish the perpetrator. This is because student status refers to a specific and short period of time. In this short period of time, the disciplinary action must be taken during the student status.

Prescription is subject to different periods and practices specific to each discipline in private and public law. While examining prescription in public disciplinary law, which constitutes the main purpose of this article, the relationship between criminal law and public disciplinary law has been utilized. One of the main reasons for this is that public disciplinary law is influenced by criminal law.

The main purpose of this article is to analyze prescription in student disciplinary law. In the article, firstly, student nonjudicial punishments, which are a type of public nonjudicial punishments, are mentioned. Then, the legal nature of the concept of prescription is analyzed. Finally, the concepts of disciplinary investigation prescription and nonjudicial punishments prescription in student nonjudicial punishments are discussed.

In the Turkish administrative law doctrine, the number of works dealing with prescription in student nonjudicial punishment is quite limited. When these works are examined, it will be seen that nonjudicial punishments are generally examined. The concept of prescription is discussed superficially. In addition, in Turkish administrative law doctrine, public nonjudicial punishments are generally analyzed in the context of nonjudicial punishments imposed on public officials. As a matter of fact, in administrative law textbooks, nonjudicial punishments are dealt with only as

nonjudicial punishments applied to public officials. In other words, nonjudicial punishments imposed on students have not been sufficiently studied in the doctrine. This article aims to eliminate the ambiguities on the concepts of investigation prescription and criminal prescription in student nonjudicial punishments.

This article critically examines the provisions of the legislation and practice regarding the concept of prescription in student nonjudicial punishments. In this context, doctrine and judicial decisions have been utilized. While conducting studies on the concept of prescription in student nonjudicial punishments, the characteristics of the student status should be taken into consideration. Unfortunately, in some of its decisions, the Council of State ignored the characteristics of the status. Similarly, this is also the case in some opinions put forward in the doctrine.

Law No. 2547 does not contain a provision that stops or interrupts prescription for student nonjudicial punishments. Otherwise, it would be concluded through interpretation that prescription is suspended or interrupted. This would mean the restriction of human rights and freedoms. The Constitution stipulates that human rights and freedoms can only be restricted by law.

Law No. 2547 stipulates that criminal proceedings against higher education personnel shall be a matter of waiting. However, since the matter pending in the investigations to be carried out against students is not explicitly stated, it is not possible to make the criminal proceedings a matter pending by making a broad interpretation. Since the legislator wants a fast and effective investigation to be carried out in student disciplinary law, it has determined the limits of the issue with the time limit. In order to prevent loss of rights, it has also introduced special regulations regarding the effect of judicial decisions or annulment decisions. Due to the short duration of the student status, the periods regulated within the scope of prescription should be considered in terms of legal security. It would not be wrong to say that the legislator's lack of regulation here is a conscious choice.

As mentioned above, in the Turkish administrative law doctrine, nonjudicial punishments are analyzed in terms of sanctions imposed on public officials. However, public nonjudicial punishments are also applied to students. The status of student and the status of public official are very different. Above all, being a student is a temporary and relatively short-term status. Therefore, while conducting a study in public disciplinary law, the general characteristics of the relevant status should be taken into consideration.

Public disciplinary sanctions are divided into four categories. Disciplinary sanctions for public officials, disciplinary sanctions for students, disciplinary sanctions for prisoners and detainees and disciplinary sanctions for members of profession. The concept of prescription should be analyzed separately for each type of nonjudicial punishment. For this reason, it is hoped that this article will lead the way in analyzing the concept of prescription in nonjudicial punishments applied to other statuses